

Åtgärdsrapport

Datum för åtgärder: 2022-06-02 – 2022-06-14

Föremål:

Ljusstake, mässing.	Förvärvsnummer: 2176	Föremålsnummer: 41897_HST
Ljusstake, mässing.	Förvärvsnummer: 2898	Föremålsnummer: 114744_HST
Fingerring, guld.	Förvärvsnummer: 2404	Föremålsnummer: 41930_HST

Konservator: Madelein Arnoldsson

Objektsbeskrivning:

Ljustakarna utgör tillsammans ett par. Sammansatta. Dekor av punsmärken och ristad inskription. Guldring med figurframställning med genombruten dekor över hel bakomliggande grund.

Historik:

Inlånade från Historiska museet till Bohusläns museum och utställda i basutställningen "Gränsland" sedan 2005. Föremålen besiktigas med fem års mellanrum av Historiska museet. Under besiktningen 2022 identifierades behov av åtgärder som i samråd med Historiska museet kan utföras av konservatorn på Bohusläns museum. Överenskommelse om att påbörja konservering efter framtaget åtgärdsförslag fattades per mail den 30e maj 2022.

Tillstånds- och skadebeskrivning:

Föremålen undersöktes okulärt 2022-05-17 av Camilla Hällbrink från Historiska museet och Madelein Arnoldsson på Bohusläns museum. Ljustakarna är över lag i god kondition. Bägge ljusstakarna har vita missfärgningar, speciellt i ristad och punsad dekor samt i skarvarna mellan olika delar. De vita missfärgningarna är sannolikt rester av putsmedel. Bägge ljusstakarna har också grön missfärgning fläckvis, sparsamt på större delen av de synliga delarna. Den gröna missfärgningen är koncentrerad i bägge ljusstakarnas ljuskoppar. På den ena, 114744_HST, finns också mer koncentrerad grön missfärgning på undersidan i den öppna halvcirkeln som utgörs av ljusstakarnas nedersta del. Vissa delar är rörliga på bägge ljusstakarna. Den andra ljusstaken, 41897_HST, har flera sprickor i manschetten som ansluter till ljuskoppen. Troligtvis tillkomna av många års användning och många ljus nedtryckta i ljuskoppen.

Guldringens yta är opak vilket skulle kunna bero på ytligt liggande smuts.

Syfte med konservering:

Putsrester kan orsaka korrosionsskador. Gröna missfärgningar kan vara pågående korrosion orsakade av stearinrester. Konserveringens syfte är att rengöra ljusstakarna på ett skonsamt sätt för att förbättra konditionen och förhindra skador orsakade av smuts, putsrester och stearinrester. De gröna missfärgningarna behöver inte försvinna helt men ytan behöver rengöras.

Ringens rengörs på ett skonsamt sätt för att avlägsna damm och smuts och framhäva guldets lyster.

Förslag till åtgärder:

- Mjuka upp putsmedelresterna med etanol på bomullstopps eller med pensel. Borsta eventuellt bort mekanisk med pensel eller tandborste med mjuk borst. Envisare gröna fläckar kan behandlas lokalt med en liten mängd putsmedel som tvättas bort med etanol. Lacknafta eller

alifatnafta på bomullstopps eller pensel kan eventuellt användas i ljuskopparna med stearinrester och på undersidan av den mer påverkade ljusstaken, på samma sätt som etanolen.

- Ringen rengörs med etanol.
- Föremålen fotodokumenterades i samband med besiktningen 2022-05-17. Efterbilder på åtgärdade föremål tas på samma sätt av museets fotograf. Rapport på åtgärderna lämnas av museets konservator. Alla åtgärder sker i samråd med Historiska museet.

Utförda åtgärder på ring 41930_HST:

Ringen rengjordes med etanol bundet i bomullstopps. Rengöringen framhävde guldets lyster något, men någon stor skillnad blev det inte. På topsen som användes syns att ringen var lite smutsig.

Före rengöring

Efter rengöring

Lite smutsiga tops

Utförda åtgärder på ljusstake 114744_HST:

Rengöringen påbörjades på undersidan där grön missfärgning var koncentrerad. Både smuts och grön missfärgning lossnade med etanol till en viss grad. Varken putsmedel lokalt på fläckarna eller lacknafta tog mer, så rengöring med etanol på pensel eller tops med en blandning av mekanisk och kemisk rengöring gjordes tills det inte gick att få bort mer.

Rengöringen fortsatte sedan i ljuskoppen där lacknafta hade god effekt på beläggningar som mjukades upp och lossnade i stora smulor. Efter lacknaftan gjorts rengjordes ljuskoppen också med etanol. Det finns gröna beläggningar kvar, men den är renare än innan. Diskussion fördes om att bevara resterna av beläggningen. Slutsatsen blev ändå att resterna som verkar vara en blandning av flera olika saker – sot, putsmedel, smuts och ljusmassa är svåranalyserade och rensas bort och slängs. Det fanns inga liknande rester av ljusmassa på 41930_HST.

Resten rengjordes med etanol på tops eller pensel. Den rengöringen var koncentrerad på att avlägsna rester av putsmedel i punsad och ristad dekor samt i skarvar. Rengöringen hade god effekt på putsmedelsresterna.

Detalj av undersida innan rengöring

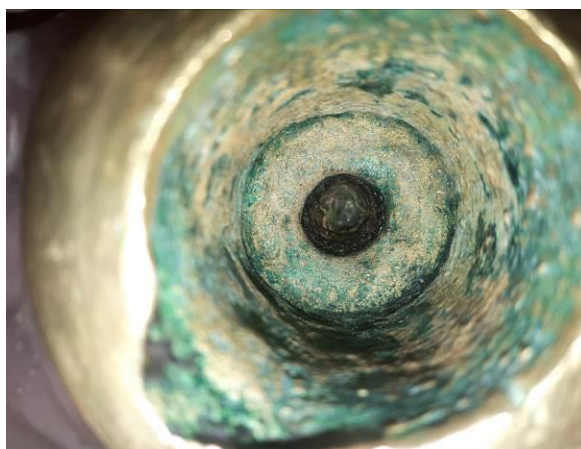
Detalj av undersida efter rengöring

Gröna tops i början av rengöring.

Ljuskopp innan rengöring

Ljuskopp efter rengöring

Beläggningar från ljuskoppen

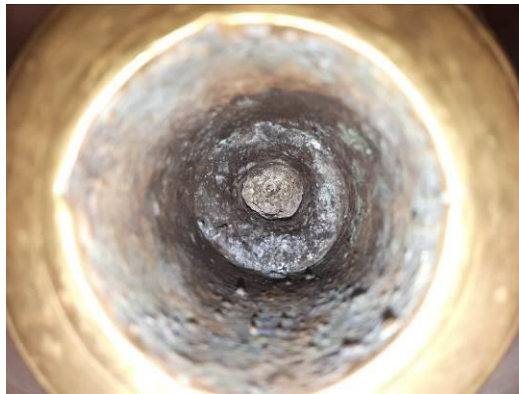
Exempel på borttagna putsmedelsrester

Utförda åtgärder på ljusstake 41897_HST:

Denna ljusstake är mindre smutsig, mindre angripen och har färre putsmedelsrester. Däremot är den något med instabil på grund av sprickbildningen i manschetten. Den tyngre ljuskoppen pressar på de lättare delarna vid hantering, vilken därför måste vara försiktig. Då den andra ljusstaken hade en gröna ytbläggningar är denna mer sotig med svart smuts. Det var också en annorlunda yta i ljuskoppen, som främst verkade röra sig om sot. Soten var löslig med etanol. Trots idogt rengörande finns en beläggning av sot kvar längst ned i ljuskoppen.

Undersidan var också rätt så smutsig med svart sot.

Ljuskoppens övriga del, manschetten och den dekorerade foten rengjordes med etanol på tops. Dessa områden var som sagt inte speciellt smutsiga men lite gröna missfärgningar togs bort i små fördjupningar och vid sprickbildningarna.

Före rengöring av ljuskopp

Efter rengöring av ljuskopp

Före

Efter

Sotiga topps